Št. 51. V Gorici, v soboto dne 27. junija 1903. **Tečaj XXXIII.**

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: **vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne,** in stane z uredniškimi izrednimi prilogami ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . 13 K 20 h, ali gld. 6·60
pol leta . . . . . 6 „ 60 „ „ „ 3·30
četrt leta . . . . . 3 „ 40 „ „ „ 1·70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Od 23. julija 1902. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11. uri dopoludne.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici štv. 11 v Gorici v «Goriški tiskarni» A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. **Na naročila brez dopošlane naročnine se ne oziramo.**

Oglasi in poslanice se računijo po petit-vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« *Dr. K. Lavrič.*

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoludne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le **upravništvu.**

„PRIMOREC“
izhaja neodvisno od «Soče» **vsak petek** in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1·60.

«Soča» in «Primorec» se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici. »Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. lv. Meljavec) tiska in zal.

Nemška „gemeinbürgschaft“ in slovanska vzajemnost.

Državni zbor je z današnjim dnem odgoden kdo ve za koliko časa. Da ni mogel delovati, so krivi Nemci in vlada, ki jim daje potuho, da se ne da rešiti češko vprašanje, okoli katerega se suče nedelavnost parlamenta. Körber si je postavil stališče, da Čehom ne privoli ničesa brez dovoljenja Nemcev. S to devizo je prijadral daleč. Državni zbor je zboroval in zboroval, tisočake in tisočake je to stalo, (davkoplačevalci plačujte!), prizboroval pa ni ničesa. Brez proračuna, brez nagodbe, brez carinskih tarifov, sploh brez vsega nastopa počitnice. Nikako delo ni šlo izpod rok in ne pojde, dokler bo zastopala vlada dosedanje stališče ter stavila Nemce nad Slovane. Brez dvoma bi se bili Nemci že zdavnaj navadili, da se mora vladati v Avstriji jednakopravno, ako bi ne bili dobivali dosledno pri vladi potuhe in podpore za svoja stremljenja, naperjena proti jednakopravnosti Slovanov z njimi. Körber se je držal svojega načela, da ne dovoli Čehom ničesa brez dovoljenja Nemcev, ti slednji pa so se tudi držali svojih nazorov ter niso privolili ničesa, pa če tudi stoji radi tega vse parlamentarno delo ter prebivalstvo stoka pod težo tega brezdelja.

In kaj vidimo sedaj ob odgodenju parlamenta v nemških vrstah? Nemci računajo s položajem ter se hočejo okoristiti z njim tako, da se še trdneje zvežejo med seboj proti Slovanom na narodnostni boj. Položaj je težak, stališče Čehov težko, § 14. bo zopet funkcijoniral, stanje v državi je sploh neznosno, parlament nerabljiv, zato se treba stisniti v tesno falango ter se postaviti proti Slovanom! Vsi nemški parlamentarni klubi so zborovali te dni na Dunaju, in sklep je ta, da ostanejo Nemci solidarni v vseh narodnostnih vprašanjih, to se pravi, da hočejo čuvati trdovratno vse, kar imajo sedaj, tudi ako so še v tako krivični posesti kake reči, in to se pravi tudi, da ne privolijo Slovanom ničesa v narodnostnem pogledu. Ker stoji tudi Körberjeva vlada na tem stališču, da ne da Čehom ničesa brez privoljenja Nemcev, imamo pač jasno sliko politične situacije pred seboj.

Oživlja se nemška „gemeinbürgschaft“ in Nemci se pripravljajo na nove naskoke na Slovane. Brez dvoma hočejo sedanji politični položaj izkoristiti v to svrho, da bi porušili vso moč Čehov. Vlada namerava baje pričeti nova pogajanja glede sporazumljenja med Nemci in Čehi, da bi vendar končno mogla spraviti na noge parlament, ali ta pogajanja se bodo sukala od strani vlade pač le okoli kake reči, ki bi ne pomenjala nikake narodne „koncesije“, marveč ki bi se tikala kake nujne potrebe splošne vrednosti. Dasi so bili Mladočehi v zadnjih časih popustljivi, popustljivost vendar ne more iti čez ona narodnostna vprašanja, radi katerih se bije boj, popustljivost ima svojo mejo, katere ne sme prekoračiti. Vlada bo zopet tam, kjer je bila, položaj pa se poostruje s tem, da se Nemci združujejo v veliko solidarno falango nasproti Čehom in drugim Slovanom. Nemška „gemeinbürgschaft“ živi in je v narodnostnih vprašanjih neizprosna, in to neizprosnost dviga tudi nad gospodarsko propadanje države. Tudi ako vse propade, Nemec mora biti povsodi prvi in njegova beseda prva v državi!

Nasproti nemški „gemeinbürgschaft“ bi pač morali postaviti avstrijski Slovani — **slovansko vzajemnost.** Severni in južni Slovani bi morali stati nasproti nemški trdnjavi bok ob boku; vsi za jednega, jeden za vse, potem bi mogli računati na vspehe nasproti Nemcem. Tako pa smo razkosani in raztreseni in položaj je tak, da bržčas še dolgo ne pride do zaželjene slovanske vzajemnosti; morda bi kak dogodek posebne vrste mogel učinkovati v prilog nje! Poljaka je že tako težko spraviti pod slovansko streho, v Čehih vrè ter si iščejo pomoči iz zagat po možeh, ki niso naziranja mladočeške stranke, pri nas Jugoslovanih pa je tako vse narobe. Dokler bo stal jeden Šusteršič na čelu večine jugoslovanskih poslancev, ni niti misliti na kako resno skupnost med jugoslovanskimi in severoslovanskimi državnimi poslanci.

Klerikalci so brez pravega narodnostnega čuta, njim je le za katolicizem. Za katoliške zveze so uneti, gorijo le za „katoliške“ može. narodnost jim je deveta briga, le za pesek v oči jo znajo od slučaja do slučaja imenitno porabiti. Svojo ljubezen do katolicizma in nenaklonjenost nacijonalizmu je pokazal zopet enkrat te dni eklatantno ljubljanski „Slovenec“, ko je ves gorel za to, da bi pri ožjih volitvah v nemški državni zbor zmagali katoliški možje iz centruma proti Poljakom.

Zato je umevno, da dokler bode vodil dr. Šusteršič večino jugoslovanskih poslancev, ni misliti na to, da bi prišlo do kake vzajemnosti med Slovani v narodnostnih vprašanjih. Naši klerikalci so žrtvovali narodnostni čut klerikalizmu, **katoliško,** to je alfa in omega njihove politike, to so dokazali že nešteto krat. Potem pa ustanavljaj s takimi ljudmi slovansko vzajemnost, ki se bo borila za narodnostna vprašanja! Potem pa se čudi, da ne dosežemo ničesa, da ne znamo izkoristiti nikakega položaja, ko pa tisti goreči bojevniki „za katoliško reč“, katere je poslalo dobro jugoslovansko ljudstvo na Dunaj, stojijo apatični nasproti nevarnostim, ki nam pretijo v vedno in vedno večji meri v narodnostnih in s temi v gospodarskih ozirih, ter iščejo le, kje bi bila vera v nevarnosti!

Tla za slovansko vzajemnost so torej jako neugodna, ali baš sedanji čas kliče glasno po slovanski vzajemnosti, ki bi se postavila po robu oholi nemški „gemeinbürgschaft“, **v kateri pa se nahajajo tudi nemški klerikalci, ki se razločujejo od naših pravvtem, da so tako zagrizem Nemci kakor Schönerer, dočim so naši samo „katoliki“.**

Prav sedaj bi se moralo izvršiti tako združenje, ki bi prisililo vlado, da nastopi druga pota, in ako noče, da se strmoglavi Körberja, ki je sokriv na splošnem neznosnem sedanjem stanju v državi. Ali kako, kako?! To je težko vprašanje.

Jezikovno vprašanje se rešuje jednostransko, le za sever, nè, pač tudi radi tega, ker ni prave slovanske vzajemnosti, in ker te ni, brez dvoma v sedanjem položaju Jugoslovani ostanemo tam, kjer poprej, in boj se bo bil le med Čehi in Nemci izven parlamenta in v parlamentu še nadalje. Nemci se združujejo, Slovani pa gledamo ter čakamo, kedaj nas Tevton zopet udari s kako krivico. Taka je slika položaja. Seve, dokler bomo pošiljali na Dunaj Šusteršiče in Gregorčiče, in dokler se bodo s temi bratili bratje iz Dalmacije, ni misliti na narodnostne pridobitve, kakor nam pritičejo, pa tudi ni misliti na one srčne vezi, katere bi morale nas vezati s Čehi.

Preobrat se mora izvršiti iz ljudstva ven. Ljudstvo mora umeti, kdo in kakšen mora biti poslanec; to pa more le, ako začne več misliti in manj — moliti!

Med ljudstvom.

I.

Tačas, ko so se pehali za mandate, so imeli polna usta obljub, vsi so bili prevzeti, kako da bodo delovali za splošne koristi našega dobrega ljudstva, ako jih odpošlje v deželni zbor, poznali so razne potrebe našega kmeta ter sejali okoli nade, da je bilo misliti, da vzrastejo prebivalcem naše dežele nebesa že na tem svetu, ako poveri poslanska mesta njim. Volilci so se dali po večini preslepiti, zlasti še, ker so bile vse obljube blagoslovljene ter so se volitve stavile na stališče vere, da je vera v nevarnosti, ako prodro napredni kandidatje, da torej ni drugače prav nego le tako, ako se pošljejo v deželno hišo možje, katere so priporočali gospodje nunci na prižnicah in ki so bili tisti čas tako katoliški, da so tuintam izpodrinili iz pridig začasno celo svetnike, katerih življenje in zveličanje se razlaga drugače v božjem hramu.

Dosti obljub — malo dela! To je že stara resnica, ki se posebno lepo kaže pri naših klerikalnih izveličarjih. Obljubovali so obilo, delali pa skoro ali prav nič za koristi kmeta. Umevno, da so potem utihnili, meneč, da pojde že tako naprej tje dalje v neskončno večnost. Ali glej! Tu se je oglasil „Primorski List“ ter zahteval, da naj gredo katoliški poslanci med ljudstvo, da poročajo, kaj in kako so delali ter si tako zagotavljajo tla za bodočnost. Dr. Gregorčič, Berbuč itd. bi bili ostali najrajši lepo doma, ali „Prim. List“ je tega mnenja, da sedeti v miru ni

— 90 —

Križarji.

Zgodovinski roman v štirih delih.

Poljski spisal H. Sienkiewicz. — Posl. Podravski.

(Dalje.)

»V imenu Očeta, Sina in svetega Duha! Križar?«

»Križar! Na svoji uzdi se je obesil.«

»Sam?«

»Sam! To je razvidno iz tega, ker leži sedlo poleg njega. Ako bi bili to storili razbojniki, bi ga bili kar ubili, sedlo pa vzeli s seboj, ker je to mojsterski izdelek.«

»Nù, pojdimo tje!«

»Ne hodimo tje, ne hodimo!« zakliče bojazljivo Anica Setjehovna. »Še nam se kaj pripeti.«

Jagjenka se je nekoliko vstrašila, ker je verjela, da se okrog trupla samomorilca zbirajo hudi duhovi v velikih tolpah; toda Glavač, ki se ni bal ničesar, je dejal:

»Bil sem tesno poleg njega ter sem ga celo sunil s kopjem, toda nisem videl zlodja na njegovem vratu.«

»Ne greši!« mu zakliče Jagjenka.

»Jaz ne grešim,« odvrne Čeh, »marveč zaupam v božjo pomoč. Vendar ako se bojita, lahko obkoljimo hosto.«

Setjehovna ga jame prositi, naj jo obkoljijo, toda Jagjenka pomisli za trenutek ter reče:

»Ej, grdo bi bilo, če bi ne pokopali mrtveca. To je krščansko dobro delo, ki ga je sam Kristus zapovedal. Saj je to vendarle človek.«

»Dà, toda Križar, okrutnik in rabelj! Ž njim se bodo gostili volkovi in gavrani.«

»Ne govori kar tako! Za njegove grehe ga bo Bog sodil, mi pa storimo svojo dolžnost. Radi tega se nam ne zgodi nič hudega, ker izvršimo pobožno delo.«

»Nù, naj se zgodi vaša volja!« odvrne Čeh.

In takoj da povelje služabnikom, ki so mu bili sicer poslušni, toda jako neradi. Boječi se Glavača, so končno vzeli lopate in sekire ter odšli naprej, da mu izkopljejo pod drevesom jamo. Tudi Čeh je šel ž njimi, da jih je bodril; prekrižal se je ter lastnoročno prerezal jermen, na katerem je visel mrtvec.

Siegfriedovo lice je bilo povsem višnjevo in grozno, kajti oči ni imel zaprtih, v njih pa je tičal izraz strahu; tudi usta je imel odprta, kakor bi lovil ž njimi poslednjo sapo. Služabniki izkopljejo v naglici jamo ter vržejo vanjo truplo, obrneno z licem k zemlji, na to pa jamejo iskati kamenje. Bilo je namreč v tem kraju že od pamtiveka običajno, obložiti trupla samomorilcev s kamenjem, ker bi sicer vstajali po noči in ovirali popotnike.

Kamenja je bilo dovolj na poti in tudi v hosti sami, torej se je jela nad Križarjem kmalu dvigati visoka gomila. Glavač izteše na to s sekiro na deblo znamenje križa, toda ne stori tega radi Siegfrieda, marveč za to, da se ne bi zbirali hudobni duhovi na tem mestu, potem pa se vrne k svoji karavani.

»Duša mu je odšla v pekel, truplo pa v zemljo,« reče Jagjenki. »Sedaj lahko gremo.«

In šli so. Jagjenka, jezdé mimo groba, odtrga s smreke vejico ter jo vrže na kamenje; njen zgled so posnemali vsi drugi, kajti tako je zahteval starodavni običaj.

Dlje časa so jezdili, zatopljeni v misli, premišljaje o nesrečnem vitezu redovniku in o kazni, ki ga je zadela. Končno je rekla Jagjenka:

»Božja pravica ne spi. Neprilično celo je moliti za večni mir njegove duše, kajti zanj ni več usmiljenja.«

»Pokazali ste s tem svojo usmiljeno srce, da ste ga dali pokopati!« odvrne Čeh.

Ali potem doda omahovaje:

»Ljudje pravijo, ali nemara ne ljudje, marveč vražarji in čarodejniki, da obešenčev jermen ali motvoz prinaša srečo, vendar jaz nisem vzel Siegfriedovega jermena, ker se za vas ne nadejam pomoči od čarov, marveč samo pomoči Gospoda Jezusa.«

Jagjenka mu ne odgovori ničesar, marveč le vzdihne ter reče, kakor sama sebi:

»Ej moja sreča je za menoj, ne pa pred menoj!«

V.

Še le deveti dan po Jagjenkinem odhodu dospe Zbišek na spihovsko mejo, toda Danuška je bila že tako blizu smrti, da je izgubil že vso nadejo, da jo prinese živo očetu. Takoj naslednji dan, ko je jela nejasno govoriti in odgovarjati, je opazil, da ni le

pravo, marveč da je treba med ljudi; ako se ne ve kaj pametnega in koristnega poročati, se pa farba. Zbere se nekaj lepih fraz, vrže se med poslušalce nekaj stavkov, katerih ne morejo razumeti, dotakne se kakega perečega domačega vprašanja, malo se poropota proti „nasprotnikom“, če treba tudi proti „liberalcem“, pa je shod gotov.

Mi smo takoj prijeli za poziv „Prim. Lista“ ter rekli, da nam je povsem všeč, da gredo „od ljudstva izvoljeni“ poslanci med ljudstvo, da jih vidimo tam ter moremo govoriti o njih in njihovem delovanju z ozirom na to, kar povedo našemu dobremu kmetu.

Nò, končno so se dvignili in šli so. Gregorčič je zajahal svojo slabotno živalico, katero imenujejo ne-„Slogico“, ter prijahal z njo, seveda v težavah, v priljubljeni mu Dornberg. Ne vemo, ali je mislil, da mu bodo klicali „hosana“, ko se pripelje v Dornberg, vemo pa, da je bila vsa kompanija močno razočarana, ko so videli na shodu namesto pričakovanih stotin ljudij, kakih 700—800 so jih pričakovali, le majhno številce, tako-le trikrat, štirikrat po petdeset jih je bilo. To soglaša tudi z navado klerikalcev, ki vedno število udeležencev podvojajo; pravijo, da jih je prišlo 500, torej bo res polovica ali še kaj manj. Na slovečem „izrednem“ občnem zboru ne-„Slogice“ v Št. Petru jih je bilo 350, pisali pa so še enkrat tako visoko število.

Nò, sedaj ko smo jih prešteli, pa poglejmo gori na oder. Okolu plapolajo zastave, narodne in cesarska, na odru pa se prikaže — furlanski državni poslanec don Antonio Gregorcig! Prideva si tudi naslov „ljubljenec naroda“, in brž̌as je mislil, da kot tak govori z odra mogočno nizdol med ljudstvo.

Prva točka je bila Vipavska železnica. Nekaj strašnega je postala ta železnica! Kar ne pride se do tega, da bi bili zadovoljni ž njo. Vipavcem je vsem znano, kako in kaj je s to železnico, ali vendar je predsednik katoliškega (pardon, tega pridevka še nima!) političnega društva ne-„Sloga“ na dolgo in široko razkladal težave in hibe Vipavske železnice. Dolg je bil v besedi, ko je to razlagal, in istotako dolg v resoluciji, nepotrebno frazast in pa površen. Kako o tako važni reči sodijo kar tako tje v en dan, kaže posebno drugi odstavek, ki se glasi: „Da se določi vlakom tak vožnji red, kakor ga zahtevajo krajevne razmere in ljudske potrebe vipavske doline in goriškega mesta“. Kak naj bo ta vožnji red, kake so krajevne razmere, o tem molči resolucija, ko bi bilo pač edinole prav, da to na kratko in točno precizira, zlasti ker se poklicana oblast za splošne razmere prav nič ne briga; tu je treba konkretnosti! Na shodu je bil navzoč seveda tudi domači župnik Juvančič, ki je priporočal drž. poslancu, naj se krepko zavzame (priljubljena fraza klerikalcev!) za to, kar je navedeno v resoluciji. In na to je povedal don Antonio, da je že govoril na Dunaju „na dotičnem mestu“, ter da so mu tam povedali, da vstrežejo zahtevam, ako dobi ministerstvo od podrejenih mu uradov ugodna poročila; pristavil je, da imata sedaj besedo načelnik obratnega oddelka v Ajdovščini in pa načelnik obratnega vodstva državnih železnic v Trstu.

Ta je pa lepa! Kaj pa slavni upravni odbor Vipavske železnice? Ali ta nima nikake besede? Ali ta ne velja nič?! Predsednik je dr. Anton Gregorčič. Ali ima pri Vipavski železnici v takem pogledu večjo besedo vodja obratnega oddelka v Ajdovščini nego dr. Anton Gregorčič, predsednik upravnega odbora te železnice?! Da jo ima, to nam je potrdil dr. Gregorčič sam. Žalostno.

Drugodi imajo upravni odbori veliko besedo, le poglejmo na furlansko železnico, pri nas pa prav nikake. I, zakaj pa ne? To smo povedali v tem mesecu že enkrat. Zato ne, ker je slavni upravni odbor Vipavske železnice popolnoma nesposoben za vsako delo, za vsako inicijativo. Kakor zaslužimo, tako pa imamo! Vipavci, trkajte se na prsi same sebe, ako vladajo pri tej železnici skrajno žalostne razmere. Jeden glavnih krivcev je govoril v Dornbergu v nedeljo 21. t. m. in ta krivec je toliko vreden, da mu pravijo na Dunaju v ministerstvu: è, kaj boš ti, že pove naš postajenačelnik v Ajdovščini, kaj je potreba za Vipavsko železnico. Nič ne velja ta don Antonio! Kdo ve, kako dalekosežna bo še škoda za nas, ko se voli takega človeka na tako važna mesta!! Volilci, glejte, da vidite!

Domače in razne novice.

Gg. naročnikom. — Z današnjo številko skončujemo prvo poluletje 1903. Tem povodom prosimo vse one gg. naročnike, ki imajo plačati naročnino za drugo poluletje, da to storijo o prvi priliki, oni pa, ki so še zaostali z naročnino, naj jo poravnajo nemudoma. Naša opora so le točno plačujoči naročniki. Starejšim dolžnikom vstavimo list.

Promocija. — Včeraj je bil na graškem vseučilišču promoviran doktorjem prava g. Vladko Pertot, sin ugledne tržaške slovenske obitelji.

Osebna vest. — Finančni minister je imenoval višjega davčnega nadzornika g. Josipa Laha finančnim svetnikom v območju finančnega ravnateljstva v Trstu.

„Pevsko in glasbeno društvo“ v Gorici priredi v nedeljo dne 28. t. m. pevski večer na vrtu pri „zlatem jelenu“. — Obširen vspored bode pripravljen na mizah. — Pričetek ob 8½ zvečer. Vstopnina 60 vin. — Na mnogobrojno udeležbo vabi odbor. — V slučaju slabega vremena v dvorani.

Ustni zrelostni izpiti na tukajšnjem gimnaziju in na realki pričnejo v torek 30. tega meseca.

Primorske dežele bodo zastopane v delegacijah zopet po samih laških poslancih. Za Goriško je izvoljen delegatom dr. Verzegnassi, namestnikom Antonelli; za Trst Mazorana, namestnikom Aquarolli, za Istro Benatti, namestnikom Bartoli. Plod sistema! V naših deželah je pretežna večina slovanskega prebivalstva, v delegacijah pa jih predstavljajo Lahi kot „terrae italianae“. V nebo kričeča krivica. Pa ne smemo pozabiti, da smo v — Avstriji, kjer vlada jednakopravnost!

Porotne obravnave. — V sredo so sedeli na zatožni klopi: Leopold Črnigoj, rojen l. 1883., s Kovka, Josip Črnigoj, rojen l. 1883., s Kovka, Albert Črnigoj, rojen l. 1886., s Kovka, Avgust Črnigoj, rojen l. 1887., s Kovka, dalje Alojzij Vidmar, rojen l. 1877., s Kovka, in Franc Vidmar, rojen l. 1877., s Kovka, obtoženi: Leopold Črnigoj da je dne 22. marca v Otlici, če tudi ne z namenom vzeti življenje, ali tako delal z Ivanom Krapežem, da je umrl, torej obtožen hudodelstva uboja, ostali pa so obtoženi sokrivde, da so pomagali pri uboju.

Dne 22. marca se je nahajalo na Pristavi pri Otlici v gostilni Andreja Krapeža več ljudij, med njimi tudi Leopold Črnigoj, njegova brata Josip in Alojzij ter Anton in Franc Vidmar. Ko so šli ti s Kovka iz gostilne proti domu, so jih napadli Otličani s kamenjem. Sicer ni bil nihče ranjen, ali razjezilo jih je. Na poti so dobili Avgusta in Alberta Črnigoja, Ivana Vidmarja in Ivana Peli'ana ter so šli nazaj proti omenjeni gostilni, da se maščujejo. Ko so prišli na Pristavo, so jih sprejeli tamkaj z nova s kamenjem. Prišlo je do pretepa, nakar so se umaknili Črnigoj Leopold in tovariši proti gozdiču. Kmalu na to je prišel po tisti poti 45 letni Ivan Krapež, vulgo Smodin, oče 7 otrok, ki je bil prej v gostilni na Pristavi. Ž njim je šel še nekdo drugi in neka ženska. Ko se je za hip odstranil s ceste po potrebi, so ga zagledali oni v gozdiču ter začeli klicati. Krapež, meneč, da ga kliče tovariš, gre nasproti Leop. Črnigoju, ki ga je vprašal, kdo da je, in ko je odgovoril: Sem jaz! ga je udaril Črnigoj s palico, da se je zgrudil na tla. Krapeža so na to vzdignili s tal ter ga nesli nazaj v gostilno. Drugi dan zvečer je umrl. Napadalec in tovariši so bili zbežali. Leopold Črnigoj je priznal, da je udaril Krapeža, pa tudi Avgust Črnigoj je bil obdolžen, da ga je tudi udaril, drugi pa bi bili soudeleženi.

Zaslišanih je bilo več prič, ki so izpovedale več ali manj važne reči.

Obsojeni so bili Leopold Črnigoj na 5 let trde ječe z jednim postom in trdim ležiščem vsak drugi mesec, Jožef Črnigoj na 2 leti, Albert Črnigoj na 18 mesecev in Avgust Črnigoj na 3 leta z določbami glede posta in trdega ležišča kakor pri Leopoldu Č. Plačati imajo 500 K sodnijskih troškov ter 2400 K za vzdrževanje otrok pokojnega Krapeža za dobo 6 let. Oproščena pa sta bila obtožbe Alojzij in Franc Vidmar.

Sodnemu dvoru je predsedoval svetnik Zörrer, votanta svetnika Rutar in Kuhačević, drž. pravdnik Jeglič. Branitelji: dr. Ivan Tavčar za Leopolda Črnigoja, za druge 3 Črnigoje Lah dr. Flego, za Franca in Alojzija Vidmarja dr. Pavletič. Porotna klop je bila seveda slovenska in se je obravnava vršila slovensko. Samo dr. Flego je govoril laško.

Včeraj so sodili 24-letno detomorilko Antonijo Rutar z Brega pri Čedadu v Italiji. Služila je v Gorici, kjer se je seznanila z nekim domobrancem. Ko je porodila, je dete zadušila. Porotniki so potrdili vprašanje o detomoru z 9 glasovi proti trem, na kar je obsodil sodni dvor obtoženko na 4 leta trde ječe in na izgon po prestani kazni. Detomorilka je Slovenka iz Italije. Obravnava je bila slovenska. Branil jo je v lepem govoru dr. Gruntar.

Dela za bohinjsko železnico so se začela tuđi v Gorici, in sicer so začeli delati v ponedeljek pod Kostanjevico na strani proti Blanči.

Poslancev ne bo v Trst. — Svoj čas smo poročali, da priredi več poslancev poučno potovanje k zgradbam tunelov čez Ture in v Trst, sedaj pa se čuje, da je to potovanje opuščeno, mogoče pa da se izvrši jeseni.

Odlikovan tapetar. — Gosp. Josip Marvin, tapetar in dekorater v Gorici, je bil odlikovan na mejnarodni razstavi v Budimpešti s častno diplomo in zlato svetinjo za razstavljeno tapetarsko delo.

Nedeljski počitek v Gorici za meseca julij in avgust je določen tako, da ostanejo vse nedelje skozi ta dva meseca trgovine zaprte. Brivnice se zapro ob nedeljah opoludne.

Most čez Sočo pri Barki je sedaj izročen prometu in tako vstvarjena zveza, ki bo služila izvrstno tovarnam v Podgori, Ločniku ter delu Brd in Furlanije. Vsled te nove zveze preneha tisti veliki promet s težkimi vozovi po cesti čez Novi most proti Soškemu, kar bo le v prid tej senčnati cesti in drevoredu, ki se še toliko bolj prikupi občinstvu za sprehode.

Lahi stavijo v ta most velike nade, da jih zveže s Furlanijo tako, da bodo Furlani v vedno večji množici zahajali v Gorico, zlasti še, ako pride do električnega tramvaja. Toda gotovo je že naprej, da ostanejo te želje naših goriških Lahov le želje pobožne; Furlani ostanejo tam, kjer so, ker jih ne veže nič na Gorico, in tudi umetno se ne dajo zvezati. Gradišče, Červinjan in Trst, to so imena prometa za nje, Gorica pa je ime prometa za Slovence. Most pri Barki je v celoti res lep, ali zaželjenih Furlanov ne bo čezenj....

(Dalje v prilogi.)

---

njena duša bolna, marveč da se je tudi njenega telesa polastila huda bolezen, zoper katero že ni bilo dovolj moči v tem izmučenem in shujšanem telesu. Mogoče, da je odmev grozne Matijčeve in Zbiškove borbe z Nemci razlil čašo njenih muk in da jo je prav takrat napadla ta bolezen; gotovo pa je, da je od tega trenotka ni zapustila vročnica do konca njenega potovanja. To je bila velika ovira, ker jo je nosil Zbišek preko one grozne puščave kakor mrtvo, ali ona, povsem brez zavesti, ni potem niti vedela, kaj se godi okolo nje. Ko pa so prekoračili puščavo ter dospeli v obljudeno pokrajino, kjer so našli kmečke in plemenitaške naselbine, je bil tudi konec njegovih naporov in nadlog. Ljudje so kar tekmovali med seboj s postrežbo, ko so izvedeli, da je to dete rešeno iz križarskih rok in pri tem še hči onega slavnega Juranda, o katerem so prepevali pevci pesmi po gradovih, po dvoriščih in kočah. Radi so jim dali hrane za ljudi in konje. Zbišku so bile odprte vsake duri na stežaj. Ni mu tudi bilo treba nositi več Danuške v nosilnicah med dvema konjema, marveč so jo nosili krepki mladeniči v nosilnicah od vasi do vasi, tako skrbno in previdno kakor bi nesli kako svetinjo. Ženske so jej stregle z največjo pozornostjo. Možje, ki so čuli o krivdah, kakoršne je morala pretrpeti, so škripali z zobmi in marsikateri je mahoma dal ná-se oklep, pograbil meč, sekiro ali kopje ter šel za Zbiškom, da se po zasluženju maščuje nad Nemci.

Toda Zbišek v tem hipu ni mislil na maščevanje, marveč le na Danuško. Živel je v žarkih nadeje, kadar je bolnici nekoliko odleglo, ali pa v topem obupu, kadar se jej je zopet shujšalo. Pogostoma se mu je vrivala na početku potovanja čudna misel, da po oni puščavi, čez katero so potovali, koraka za njimi smrt ter čaka samo ugodnega trenutka, da se vrže na Danuško in izsrka iz nje ostanek življenja. Ta prikazen, ali bolje počutek, je bil zlasti po temnih nočeh tako močan, da se ga je polastila nakrat želja, obrniti se ter pozvati na dvoboj ono grozno smrt, baš kakor se pozove kakega viteza, ter se ž njo boriti do poslednjega zdihljaja. Toda na koncu potovanja je bilo še huje, ker se mu je zdelo, da smrt ne hodi več za karavano, marveč v njeni sredi, da je on sicer ne vidi, vsekako pa da je ona tako blizu, da že čuti njeno hladno sapo. In sedaj je spoznal, da proti njej ne pomaga močna pest, niti bojno orožje, marveč da jej bo moral brez vsake borbe oddati najljubšo glavo na svetu.

In to čustvo je bilo najstrašnejše, ker se mu je pridruževala še tuga, nevzdržljiva kakor veter in globoka kakor morje. In kako ne bi stokala v Zbišku duša od bolečine, ko je ogledoval svojo predrago Danuško ter jej govoril nehote: »Radi tega sem te ljubil, radi tega poiskal in rešil, da te jutri zasujem z zemljo in te nikdar več ne vidim!« In tako govoré, je ogledoval njeno razpaljeno lice, njene kalne in nezavestne oči ter jo zopet vprašal: Ali me res zapustiš? Ali me ne pomiluješ? Ali pri tem si je mislil, da se tudi njemu že meša v glavi. Prsi mu je razdiral nekak preogromni jok, ki ni mogel izbruhniti, ker ga je zadrževal srd in odpor proti tej neusmiljeni moči, ki se je vrgla, slepa in hladna, na nedolžno dete. Ko bi se bil nahajal v tem hipu zloglasni Križar v njegovem spremstvu, gotovo bi ga bil raztrgal na kosce, kakor divja zver.

Dospevši do lesnega gradiča, se je hotel tam vstaviti, toda ondi je bilo vse prazno. Od stražnikov je izvedel, da sta odšla knez in kneginja k bratu Ziemovitu v Plock; zato je odstopil od svojega prvotnega namena, potovati v Varšavo, kjer bi mogel dvorski zdravnik bolnici pomagati. Moral se je požuriti v Spihov, ali to je bilo strašno, ker se mu je zdelo, da gre vse h koncu in da prinese Jurandu le mrliča.

Vendar nekoliko ur pota pred Spihovem pade v njegovo srce zopet jasnejši žarek nadeje. Danušino lice je jelo bledeti, oči so jej bile manj kalne, dihanje ne preveč glasno in prehitro. Zbišek je to kmalu zapazil ter zapovedal, naj se karavana vstavi, da si bolnica nekoliko počije. Bili so morda še za jedno miljo od Spihova, daleč od človeških prebivališč, na ozki poti, ki drži čez polje in livade. Toda ne daleč od pota stoječa hruška jim je dajala zavetje pred solncem.

Vstavili so se pod njenimi vejami. Služabniki so stopili s konj ter polegli v travo. Dve ženski, ki sta stregli Danuški, in ljudje, ki so jo nesli, vtrujeni od potovanja in vročine, so se vlegli v senco ter zaspali. Samo Zbišek je bdel pri nosilnicah; vsedel se je na korenine hruške ter ni odtegnil od bolnice svojih očij.

Ali ona je v polđnevni tišini mirno ležala z zaprtimi očmi. Vendar pa se je zdelo Zbišku, da ne spi. In res, ko je jel na drugem koncu livade neki kosec klepati svojo koso, je ona lahno strepetala, odprla za trenutek svoje oči, pa jih mahoma zopet zaprla; prsi so se ji dvignile kakor od globlejšega vzdihljaja, iz ust pa se jej je izvil komaj slišljiv šepet:

»Cvetice duhté...«

Bile so to prve jasne besede, kar jih je izustila na svojem potovanju, kajti rahli vetrič je res prinašal z livade ogrete od solnca močno vonjavo. V Zbišku je zadrgetalo srce od veselja pri misli, da se jej vrača zavest. V prvem razvnetju se je hotel zgruditi k njenim nogam, toda vsled bojazni, da je ne bi prestrašil, je poklenil poleg nosilnic in sklonivši se nad njo, potihoma zaklical: (Dalje pride.)

Deželni hipotečni zavod se ima otvoriti s 1. julijem t. l., ali javnost še sedaj ne ve ničesa o kuratoriju in o imenovanju uradnikov še nismo nič čuli. Zlasti za to slednje se zanima občinstvo in raznašajo se najrazličnejše govorice. Kaj dela deželni odbor, kaj se pripravlja, pa vendar ne kako presenečenje?!

Razpis učiteljske službe. — Na štirirazredni deški ljudski šoli družbe sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu v Trstu se razpisuje služba nadučitelja-voditelja s 1400 K letne plače, 240 K stanarine in 400 K funkcijske doklade ter s pravico do šestih petletnic po 80 K.

K zavarovalnini za slučaj smrti in doživetja plačuje družba $^2/_3$, nadučitelj pa $^1/_3$ zavarovalninskega prispevka.

Pravilno opremljene prošnje naj se vlagajo pri podpisanem vodstvu do 15. julija 1903.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, 18. junija 1903.

Lisica, kriva smrti. — V Dol. Vrtojbo h hiši Jožefa Gorkiča se je priklatila v noči na torek lisica krast kokoši. Gorkič je to začutil, vstal ter stopil na hodnik, da bi preplašil lisico. Ali tu so mu je ograja na hodniku zlomila in je padel na dvorišče. Gorkič, 50 let star, se je pri tem poškodoval nevarno, poslali so po zdravnika, včeraj pa, ker je vedno bolj otekal in bolehal, so ga prenesli v tukajšnjo bolnišnico. Ali komaj so ga prinesli, je izdihnil.

Štrajk brivskih pomočnikov? — V ponedeljek so imeli tukajšnji brivski pomočniki zborovanje, na katerem so sklenili zahtevati, da bodo delali od 7 do poldne, popoludne pa od $1^1/_2$ do 8. zvečer po leti, po zimi pa do 7. Ob praznikih in nedeljah konča delo ob 1. pop. Prvi majnik prost. Izvolili so odsek, ki formulira zahteve ter jih predloži gospodarjem; ako jih ne sprejmejo, hočejo pomočniki štrajkati. — Brivcev-gospodarjev je v Gorici okoli 40, pomočnikov pa le 21. Za štrajk neugodna tla!

Koncert v dobrodelne svrhe. — V hôtelu „Union“ bo drevi 27. t. m. veliki dobrodelni koncert na korist penzijskega fonda za c. in kr. vojaške kapelnike; koncertirala bo godba tukajšnjega c. in kr. pešpolka št. 47. Na vsporedu so točke znamenitih glasbenikov, Rossini, Weber, Beethoven itd.

Na okrajnem sodišču v Ajdovščini je razpisana služba pisarja z dnevnim plačilom 2 K 20 stot. Lastnoročno pisane prošnje, opremljene z dokazilom o poznanju deželnih jezikov, je uložiti predstojništvu tega okrajnega sodišča do dne 11. julija t. l.

Socijalni demokratje v Idriji hočejo pričeti izdajati politični narodnogospodarski beletristični list „Naprej“.

„Divji lovec“ v Vipavi. — Odbor opozarja slavno občinstvo, da se vrši veselica ob vsakem vremenu in da je začetek točno ob $^1/_4$ uri popoldne ter da je popolna izmišljotina, da bi odpovedala vojaška godba. Ta igra med odmori in pri plesu. Pri prosti zabavi v Podskali poje več pevskih društev iz okolice. — Naj pač nikdo ne zamudi te prilike, ogledati si to prekrasno narodno igro. —

Drobiž. — V Gorico je bil prišel neki Kristjan Šrek z Bavarskega, knjigovodja. Ker pa ni imel nikakih sredstev, je beračil po mestu, vsled česar so ga aretirali. — Iz Trsta je prišel v Gorico neki 55 letni Luka Škabar. Ker ni imel ničesa, je šel na policijo, ki ga je poslala v zapore, kjer ima sedaj jesti in stanovanje. — 64 letni Andrej Tinta z Anhovega se je vsekal pri sekanju drv v levo roko, vsled česar je moral v tukajšnjo bolnišnico. — V Moraru v Furlaniji bi se bili te dni v starašinstveni seji kmalu stepli, in to radi občinskih računov. Nabralo se je okoli zborovališča mnogo občinstva, ki je žvižgalo gorečim starešinam. — Mežnar Pepis pri Sv. Ivanu je bil v četrtek v jutro v nemali zadregi, ker ni mogel najti mošnje, v katero nabira denar po cerkvi. Iskal je in iskal, ali našel jo je slednjič prazno. Prejšnji večer jo je bil položil na navadni kraj. V mošnji je bilo okoli 14 K. Na policiji je povedal, da se mu je pred 7 leti pripetilo nekaj sličnega. — Neznani zlikovci so razkrojili v dva dela reklamo tablo Zacherlin in za čokolado pred prodajalno g. Jeretiča, in sicer v noči na 24. t. m.

Vozni red. — Železniške in poštne zveze slovenskih pokrajin. Založil Jernej Bahovec v Ljubljani. Cena 20 vin. po pošti 25. Vozni red je sestavljen sicer prav lepo in okusno, ali za našo deželo nahajamo v njej samo železniško črto Nabrežina-Gorica. O Vipavski železnici ter o poštnih zvezah ne duha ne sluha.

Naš podlistek. — V današnji številki skončujejo zanimivi „Zapiski mladega potnika“, ki izidejo v posebni knjigi. Roman „Križarji“ skonča najdlje tekom jednega meseca. Roman je skozi in skozi velezanimiv ter so prav sedanji prizori naravnost pretresujoči.

Društvo avtonomnih uradnikov in uslužbencev, kakor nam pišejo iz Žalca, se je ustanovilo in začelo svoje delovanje. Za sedaj je sedež društva v Žalcu, kjer je bilo na I. občnem zboru dne 1. junija t. l. tudi voljeno načelništvo, in sicer: načelnikom g. Ivan Kač, obč. tajnik v Žalcu, nam. g. Fr. Kovač, okr. tajnik v Velenju, blag. g. And. Perc, obč. tajnik v okol. Celje, nam. Ant. Goršek, občin. tajnik v Gotovljah, tajnikom g. Oroslav Kušec, občin. tajnik v Žalcu, nam. g. Mart. Goršek, obč. tajnik v Šoštanju, odbornikom, Fr. Kajtna, obč. taj. v Trbovljah, Vinko Žurman, obč. taj., okol. Rogatec-Slatina, Damjan Kurent, občinski taj. v Sevnici.

Društvo sme raztezati svojo delovanje po vseh avstrijskih deželah, zastopanih v državnem zboru, in iz vseh teh dežel morejo pristopiti udje k temu društvu. Ud tega društva more postati vsaki uslužbenec avtonomnih uradov, vsi predstojniki, uradniki in drugi uslužbenci. Vstopnina znaša enkrat za vselej 2 K, letnina po 2 K. Podpisani ud lahko postane vsak pošteni avstrijski državljan in vsaka druga korporacija, ako plača 10 K na leto v društveno blagajno.

Društvo ima namen združiti vse avtonomne uslužbence v Avstriji, najpoprej seve v slov. deželah, zboljšati gmotno stanje in zagotoviti njih bodočnost. Ker pa se more ta velika naloga le tedaj izvršiti, ako se društva oklenejo vsi oni gosp., kateri služijo avtonomnim uradom, se s tem prijazno vabijo k vstopu k temu za naš stan prepotrebnemu društvu. Oglasi se pošiljajo društvu avtonomnih uradnikov v Žalec, Štajarsko, in pridene vstopnina in letnina.

Z ozirom na to, da to društvo ni politično nego strogo stanovsko in z ozirom na to, da se bode društvo le za naše stanovske koristi potegovalo, nam pač ni potreba delati za društvo druge reklame, kakor da rečemo: Komur je mar lastna srača in sreča njegove rodbine, ta bode brez premisleka pristopil k društvu avtonomnih uradnikov.

P. n. gg. čitatelje opozarjamo na oglas na zadnji strani o cirkusu z dresiranimi psi in opicami, kateri se nahaja na trgu sv. Antona.

Odprti lekarni. — Jutri popoludne bosta odprti v Gorici lekarni Gironcolijeva in Pontonijeva.

Listnica. — G. dopisniku v R.: Dopis priobčimo prihodnjič.

Razgled po svetu.

Državni zbor. — V seji 23. t. m. je interpeleliral Biankini radi dejstva, da se je odgovorilo v nemškem jeziku dalmatinskim poslancem, ki so prosili za avdijenco pri cesarju. Derschatta in tovariši so interpelirali radi dogodkov v Ljubljani dne 24. maja in dne 14. in 15. t. m. pred kazino. Posl. Mayer s tovarisi je interpeliral glede sodne preiskave radi volilnih sleparij ob zadnjih občinskih volitvah v Trstu. Prohazka s tovarisi je interpeliral radi nameravanega potrjenja izvolitve tržaškega župana. Ellenbogen je stavil interpelacijo radi plenjenja tržaških časopisov. Vuković je zahteval, naj se trajanje vožnje Lloydovih hitrih parnikov med Trstom in Aleksandrijo skrajša za 12 ur in naj se odpravijo zdravstvene naredbe v Brindisi, ker so v nasprotju z beneško konvencijo in slednjič naj se odpravi zdravniško pregledovanje na Lloydovih parnikih v Trstu.

V večerni seji 24. t. t. m. se je vršila volitev delegatov povsem mirno. Nas zanima to, da je izvoljen za Kranjsko delegatom dr. Šusteršič, namestnikom dr. Žitnik; za Dalmacijo Biankini, namestnikom Perić. Slovenci imamo le enega delegata, in še ta je — dr. Žlindra!

Posl. Daszynski je interpeliral v tej seji radi velikih tatvin pri galiških železnicah.

Predsednik je naznanil, da sta odložila mandata Udržal in Vencajz.

Hrvatska. — V Ludbregu so proglasili naglo sodbo, ker so se ponovili in poostrili izgredi. Izgredniki so bili oboroženi. Prišlo je tudi do spopada med kmeti in orožniki. — V Koprivnici je demonstrirala v noči 21. in 22. t. m. velika množica kmetov pred mnogimi zasebnimi in javnimi poslopji.

Pred zagrebškim sodbenim stolom je pričela v ponedeljek glavna razprava radi izgredov v Zaprešiću, povodom katerih je bil kmet Pasarić ustreljen od orožnika Šakete. Razpravi je predsedoval predsednik zagrebškega kr. sodbenega stola g. Rotter, a senat je bil sestavljen od gg. sod. svet. Križa in Čačića in pristavov dr. Markoviča in Budisavljevića. Obtožbo je zastopal državni pravdnik Gjuričić, branitelji so bili dr. Marijan Derenčin, dr. Josip Frank in dr. Hinković. Obtoženih je bilo 20 kmetov, 18-letna Katica Šimunić, visokošolec Marko Leitner, krčmar Giuro Stanišak in tekom razprave je državni pravdnik izjavil, da raztegne obtožbo tudi na župnika Penica in na načelnika gasilcev in poverjenika Frana Bedenko. Obtožnica trdi, da so obtoženi pod vodstvom kmetov Juga in Mažara šli na kolodvor južne železnice v Zaprešiću, kjer so sneli in sežgali „trobojno državno zastavo, opremljeno skupnim grbom kraljevine ogrske in kraljevine Hrvatske, Slavonije in Dalmacije ter skupno krono Sv. Štefana“ (t. j. madjarsko zastavo); iz razprave pa je razvidno, da ta zastava ni imela nikakega grba in je bila jednostavna madjarska narodna trobojnica. Nadalje pravi obtožnica, da so obtoženci na omenjenem kolodvoru vse pobili, kakor tudi, da so nabili železniškega uradnika Kleina (v uradu) in Bürgermeistera (na domu) ter tudi na stanovanjih teh dveh uradnikov napravili mnogo škode, in slednjič, da so se demonstranti zoperstavljali orožnikom in jim iztrgali enega aretiranca. Slednjič trdi obtožnica, da sta visokošolec Leitner in kmet Petrekovič podpihovala kmete na ustajo. Iz razprave je razvidno, da se je o izgredih najbolj izkazal 28-letni Štefan Užbinec. On je snel in zažgal madjarsko zastavo in vodil demonstrante na stanovanji obeh omenjenih železniških uradnikov. Ko ga je predsednik Rotter vprašal, kdo da ga je pregovoril, naj sname zastavo, izjavil je Užbinec, da mu je to kar samo od sebe došlo, kakor zrak. Ko je predsednik obtoženca Mužarja vprašal, kaj se je dogodilo potem, ko je bila zastava zažgana, odgovoril je isti: „Duh zažgane zastave je odplul preko Drave.“ Vsi obtoženci, ki so bili o tem vprašani in tudi omenjena železniška uradnika sta izjavila, da na kolodvoru v Zaprešiću ni bila prej še nikoli razvešena madjarska zastava, da to trdijo tudi najstarejši možje v Zaprešiću.

Priča Fran Bedenko, načelnik gasilcev, je izpovedal, da je 11. aprila ob 6. uri in pol zjutraj slišal ognjegasni signal in takoj vstal in šel kakor načelnik ognjegascev na plano, da bi izvedel razlog signala. Na kolodvoru da je bilo kakih 100 ljudij, kateri so demon-

Zapiski mladega potnika.

Piše B. V.

(Konec.)

Drugi dan opoldne smo prispeli v Aleksandrijo. Izkrcanje je bilo neprijetno. Polastil se nas je nekdo, kateri je imel tablo z besedo »dragoman« v roki. Nepreviden sem bil in mu dal potna lista, ne vedoč, da zadostuje za potnika prvega razreda samo vizitnica. Le potniki tretjega razreda se morajo legitimovati s potnim listom. Arabec ju je položil tja pred uradnika, pograbil sem jih sicer in hotel oditi, ker sem vedel, da ju ne dobim več nazaj. Ali zopet so mi ju strgali iz rok in mi rekli, da ju dobim zvečer pri avstrijskem konzulatu. Potem smo šli v dvorano, kjer se je preiskala prtljaga. Zvečer sem bil na konzulatu, ali potnih listov še ni bilo, tudi dva dni pozneje ni bilo ne sluha ne duha po njih. Gospodje na konzulatu so vrlo ravnodušni in se strinjajo menda v mnenju, da ni koristno se preveč požuriti s svojimi turškimi kolegi v pisarnice potnih listov. Trdili so še celo, da brez potnega lista ne sme nikdo odpotovati, priskrbeli nam jih pa niso. Tri tedne pozneje so nam doposlali lista v domovino. Pomisliti je le treba, v kako zadrego pride potnik, kateremu so pograbili potni list in kateri bi moral odriniti s parnikom nekoliko ur pozneje v deželo, kjer mu je potni list neobhodno potreben, ako konzulat uprav tekmuje s turškimi uradi v počasnosti in netočnosti.

Vroče je silno v Aleksandriji. Navajen sem že na galilejsko solnce, in vročina me ne nadleguje posebno. Podal sem se v samostan sv. Katarine k bratu Benignu, še mlademu frančiškanu simpatične zunanjosti, kateri me je peljal v slovensko čitalnico. Pred okni čitalnične sobe sta dve palmi. To je pač edina slovenska čitalnica pod palmami. Potem sva se napotila v glavne ulice Aleksandrije. Mesto ima mnogo sličnosti s Trstom, kar se tiče pustih, dolgih, ednoličnih modernih ulic. Stopila sva v cvetličarno Slovenca Carlija, ki je edna prvih v mestu; bila sva tudi pri peku Velikovrhu iz Ljubljane, ki pa ne peče arabskega kruha, ampak dunajske rogljiče. Srečale so naju kuharice in sobarice, ki so bile prav čedno oblečene in so slovensko pozdravljale brata Benigna. Na oglu borze sem se poslovil od njega.

Aleksandrija mesto je veliko močvirje, priliv dvomljivih elementov iz vseh delov sveta demoralizuje. Stiki z orijentalskim življenjem, asimilacija tujim šegam, turško mnogoženstvo in to mehko podnebje samo vpliva pogubonosno na Evropejca. Lombrozovo načelo, da je mešano pleme dosti sposobnejše in krepkejše nego čistokrvno, nima veljave na vzhodu, kjer se meša preveč plemen, kjer se združuje preveliko število raznih kultur, da bi se moglo iz vsega tega izcimiti zdravo pleme. Evropejec tudi pozablja tu, da je vsak felah, vsak težak njegov bližnjik, da ga ne sme zlorabljati kakor živino. Značilno je, da tekajo pred vozi aleksandrijskih velikašev takozvani »sajis« bosonogi, v dragoceni obšiti obleki, s palico v roki. Ako priznavam, da je tak »sajis« človek kakor jaz z neumrljivo dušo, ne bi dopuščal, da mi leti pred konji tak tekač. Kontakt z orijentom škoduje Evropejcu; stoječ v občečloveškem oziru visoko nad domačinom odreka domačinu najpriprostejše človeške pravice.

Pač pa ne dvomim, da bi imeli tu podjetni trgovci s primerno gotovino se obogateti v kratkem času. — Taka kolonija bi bila lahko v ponos slovenskemu vzhodnemu gospodarstvu.

V jutro onega dne, ob katerem smo se namenili odriniti z avstrijskim parnikom v Evropo, me je čakal v salonu hotela dragoman Debelak. Iz Sežane je doma, prišel je pred dvanajstimi leti v Aleksandrijo, poklical ga je namreč lastnik hotela »Kedivial«, da bi spremljal kot dragoman goste. Po leti je upravitelj tega prvega hotela v Aleksandriji. Najprej sva se podala v bazar, kjer sem si kupil stroj za turško kavo in v nekem dučanu v arabskem okusu izdelana prta z lepimi zlatimi ornamenti. — Nato sva si vzela izvoščeka in se peljala k Pompejevemu stebru. V bližini tega stebra je stala v davni dobi slavna aleksandrinska knjižnica. Našli so se tam lepo izdelani stebri iz asuanskega granita. Steber Pompejev, kateri pa nima svojega imena po rimskem politiku in vojskovodji, je grobo in še slabše izdelan kot Fokazov steber na rinskem foru. V tej knjižnici je bilo nakopičeno vse znanje tedanje dobe, v nji se je trudilo sto in sto učenjakov zbirati in komentovati grške pesnike, pisatelje in znanstvenike in ohraniti grško kulturo poznim potomcem, dokler niso napočile velike katastrofe. V muzeju so bivali učenjaki na državne stroške. Odtod smo se peljali v katakombe, katere so še le pred kratkim odkrili. To niso krščanske, ampak pogansko egiptovske katakombe, vsekane v živo skalo. Hodniki, kakor tudi vsi drugi prostori so široki, grobovi veliki, kaže se soba, v kateri so imeli egiptovski duhovniki blizu mrličev svoje pojedine. Znano je, da so Egipčani radi postavljali ob takih priiikah na mizo mrtvaško glavo. Casar Karakala je imel tu tri salone. Najzanimivejši je oni prostor, kjer so se obhajali mrtvaški obredi. Pred vhodom na levi in desni sta dva kipa, značilna za egiptovsko skulpturo. Ob strani ste dve Meduzini glavi, znotraj pa izvanredno lepe skulpture, predstavljajoče egiptska božanstva. Pet vekov so se tu pokopavali mrtvi od časa Aleksandra Velikega do Karakale. V prvih dveh vekih po Kristu so pa služile katakombe tudi kristjanom. Hodnik se vije okoli votline v obliki cilindra; nekaj podobnega sem videl tudi v Castello d'angelo v Rimu, kjer so spravljali skozi tako votlino živež iz globočine v zgornje dvorane. — Na Nilovem kanalu so letovišča bogatinov. Pred nekim haremom ob Nilu sem videl dva silno tolsta evnuha v salonskih suknjah z belimi rokavicami.

Popoldne smo se vkrcali na »Kleopatro« brez posebnih zaprek, ali tudi brez potnih listov. Do ograje, takozvane

strirali proti madjarskim napisom in madjarski zastavi. Orožniki da so potem navalili na demonstrante, jih nekaj polovili in povezali, a na tako brutalen način, da je to kmete silno razjezilo in so se začeli upirati in pretiti jim s koli. Na to je orožnik Šeketa ustrelil kmeta Pasariča. Ko je priča vprašal orožnika Feketa, kdo da je ustrelil, obžaloval je isti, da ni padlo vsaj 10 kmetov!

Na razpravi se je izkazalo, da je tudi uradnik Klein uprav nesramno izzival Hrvate. Nadalje so bili nekateri uslužbenci na kolodvoru v Zaprešiču kakor priče zaslišani v madjarskem jeziku! Hrvatska se mora torej posluževati tolmačev, ako hoče govoriti s svojimi — uslužbenci! Tako so Hrvatsko ponižali ban Khuen in njegovi janičari! Tako sramotnih odnošajev bi zaman iskali po vsem svetu! Kaj takega je mogoče samo pod tiranstvom madjarskega nasilneža. Izkazalo se je tudi, da kmet Pasarić, katerega je jeden orožnikov ustrelil, ni imel v rokah ničesar in se ni orožnikom protivil, ter je bil tako — tudi od svojih kolegov — postavljen na laž oni orožnik, ki je Pasariča ustrelil in pod prisego trdil, da mu je Pasarić pretil s kolom. Značilno je, da je drž. pravdnik v svojem govoru na podlagi razprave skoraj vsem obtožencem skrčil obtožbo, kljubu temu pa je glede nekaterih predlagal, naj se jim prisodi od 5 do 10 let ječe. — Iz Zagreba poročajo, da je v noči med 23. in 24. t. m. udrlo v Ludbreg 3000 oboroženih kmetov, kateri so naskočili občinski urad in tam vse uničili. Veliki župan Rubido Zichy je pretil, da odstopi, ako se tudi v tem okraju ne proslasi nagla sodba. Iz Zagreba sta odšla v Ludbreg dva eskadrona konjenikov in en bataljon pešcev. Korespondenčni urad brzojavlja iz Zagreba, da je tudi v Pregradi nastal upor, katerega se udeležuje na tisoče kmetov. Tudi v Pregrado je odposlano vojaštvo. — V svoji seji 24. t. m. je sabor odobril proračunski provizorij za 6 mesecev, kakor tudi poročilo juridičnega odseka glede razveljavljenja zakona, ki določuje kompetenco porotnih sodišč za tiskovne pravde. Vlada je tudi predložila predlog glede razveljavljenja §§ IV. — XII. tiskovnega zakona, vsled katerega razveljavljenja bo skoraj popolnoma onemogočeno izhajanje opozicijonalnih časopisov.

Obravnava v Zaprešiču je skončala tako da je bilo 6 obtožencev oproščenih, 12 je bilo obsojenih na 12—2 mesečno ječo, jeden na 2 leti. Tudi pri drugih sodnijah pričenjajo obravnave proti „izgrednikom".

Srbija. Kralj Peter je došel v Beligrad v sredo ob 10. uri zjutr. Topovi so pokali, godba je svirala, živio-klici so petresali zrak. Od diplomatičnih zastopnikov sta bila navzoča le ruski in avstrijski poslanik. Kralj je govoril posebno prijazno z ruskim poslanikom. Na pozdrav ministerskega predsednika je odgovoril kralj, da je to zanj svečan trenotek, ko po 45 letih zopet stopa na sveta tla drage domovine. Ministerstvu izreka svoje priznanje. Po poti do katedrale ga je pozdravljalo vojaštvo in ljudstvo. V katedrali ga je sprejel mitropolit. V konaku so ga pričakovali senatorji in poslanci. Senatni predsednik je izrekel željo, da bo kralj pospeševal kulturni in narodni napredek srbske domovine. Kralj je obljubil svečano, da bo vladal v soglasju z narodom. Popoludne se je vozil po mestu v dvoupružni kočiji s svojim pobočnikom. Zvečer je bila bakljada in pela so pevska društva. Kralj je stal na balkonu. — Kralj je položil prisego na ustavo v četrtek v slovesni seji senatorjev in poslancev. — Ruski listi pozdravljajo novega kralja v nadi, da se mu posreči dobiti izhod iz sedanjega težavnega položaja.

— Po cestah, kjer se je vozil novi kralj, so bili postavljeni mlaji. Na slavolokih so napisi najodličnejšega srbskega pesnika Borislava Cvetkoviča. En napis se glasi: „Pravičnemu kralju bo Bog vedno pomagal, z njim bo srečno tudi ljudstvo." Drugi napis se glasi: „Živel Peter I., kri naše krvi!", na tretjem slavoloku pa je napis: „Pol stoletja je trajal mrak, sedaj pa prihajaš in svobodo ter luč prinašaš. Sveta svoboda nas je združila s Teboj, Ti si naš, mi smo Tvoji". Na slavoloku pred hotelom „London" je napis: „V najtežji uri žalostnih časov Te je Bog in narod izvolil našim kraljem", na drugi strani pa: „Iskreno ljubljeni kralj, obrni se na ono stran, na kateri je Tvoj praded služil sveti ideji".

Gradnja električnega tramvaja Trst-Škedenj-Sv. Sava dovoljena. — „Wiener Zeit" naznanja, da je železnisko ministerstvo dovolilo gradnjo električnega tramvaja iz Trsta (lesni trg) preko Zgor. Čarbole in Škednja do S. Save, in od tam po isterski cesti nazaj v Trst.

Izpred tržaške porote. — Dalje se je vršila razprava proti 22-letni Emiliji D' Odorico iz Italije radi detomora. Lansko leto je služila v Kopru in tam se je spoznala z nekim Josipom Dandelom, s katerim se je potem zaplela v ljubezensko razmerje, ki ni ostalo brez posledic. Ko je Dandel to izvedel, da je ona v drugem stanu, ni hotel nič več vedeti o njej. Ona ga je izkušavala s tem, da se je začela meniti z Koširjem v Kopru; hotela je namreč vedeti, bo-li Dandelu kaj žal zaradi tega. Ko je videla, da se Dandel prav nič ne meni za njo, je šla iz Kopra v Monteliano, v svojo domovino k svoji rodbini. Ako bi bila imela denarja, bila bi nesla dete v Benetke v zavod za najdenčke. Rodila je v Trstu, dne 12. januarja. Dne 25. istega meseca je dala krstiti otroka. Ob 5. uri zvečer istega dne, takoj po krstu, je šla z otrokom v Koper, kjer je hotela poiskati otrokovega očeta, da bi izročila otroka Dandelovi materi. Prišla je v Koper ob 6. uri zvečer. Šla je pred hišo, v kateri je stanoval Dandel. Tu ga je dolgo čakala, a ko ga le ni bilo, je šla na železniško postajo poleg Semedele. Tu jej je šinila v glavo misel na samomor, ter da s seboj vred umori tudi otroka. Sela je na breg morja, tako, da jej je voda močila noge, mislila je namreč skočiti v morje. Tu sedečo jo je premagala slabost, otrok jej je zdrsnil iz naročja v morje, a ona se je brez zavesti zgrudila vznak.

Po zaslišanju več prič in zdravniških izvestij, ki trdijo, da je bilo dete vrženo v morje z veliko močjo, je bila obtoženka obsojena na 8 let težke ječe.

27-letni pek Em. Tomažinčič in 27-letna Katarina Barušič iz Baške sta bila obtožena zločina tatvine. Glasom obtožnic je ukradel E. Tomažinčič dne 10. dec. lani iz stanovanja mesarja Fr. Veneziana svoto 10.000 K, Katarina B. pa mu je svetovala k tej tatvini ter delila ž njim denar. Katarina B. je bila oproščena obtožbe, Tomažinčič pa je bil obsojen na 6 let težke ječe.

Francija. — Zbornica je sprejela s 306 glasovi zakonski načrt, ki prepoveduje vsakemu menihu ali nuni poučevanje v občini, kjer je poučeval doslej, ali v kaki sosednji občini. Razpusti se vsaka kongregacija, ki se je potegovala na kak način za obnovitev razpuščenih kongregacij.

Kriza v ogerskem ministerstvu je končno vendarle rešena. Ban Hedervary je prevzel sestavo kabineta. Seveda zasede predsedniški stol le s tem pogojem, da odtegne vojaško predlogo, niti havbic ne zahteva, kakor je bilo že prej določeno. Popustil je vse, kar bi našlo pri strankah upor. Vkljub temu da vlada vendar proti njemu nekaka antipatija in dolgo se gotovo ne bo veselil predsedniške časti. Imenovanje bana Khuen Hedervaryja ministerskim predsednikom je že bilo pred Tizsom zagotovljeno, in sicer zaradi hrvatskih nemirov. Videli so, da na Hrvatskem ne zavlada mir poprej, nego da odstranijo bana in zato so že gledali na to, da spravijo bana iz Hrvatske. Zaradi tega tudi ni smel vojaške predloge odtegniti niti Széll, niti Tisza, ker bi ta dva sicer bila vstrajala in pasti pa sta morala, da sta tako naredila banu prostor, da bo povzdignjen zaradi svojih grozodejstev.

Velik štrajk. — V Barceloni štrajka 30.000 delavcev. Redarji so zaprli že veliko število oseb.

Fran Wilhelmov odvajajoči čaj
FRANA WILHELMA
lekarnarja in c. kr. dvornega zalagatelja
v Neunkirchen, Spodnje Avstrijsko
se dobi v vsaki lekarni 1 zavitek za 2 kroni avstr. veljave.
Kjer se ne dobi, vrši se pošiljatev direktno.
Poštni zavoj = 15 zavitkov 24 kron franko na vsako avstro-ogersko pošto.
V znak pristnosti je na omotu grb občine trga Neunkirchen (devet cerkva).
(4)

Posestvo
v bližini Šempeterske postaje pri Gorici v obsegu 10 njiv dobro obdelane zemlje (veliki nasadi s sadnim drevjem) z velikim stanovanjem in gospodarskim poslopjem
se prodá takoj.
Pismene ponudbe je pošiljati na naslov: M. A. 33 na upravništvo »Soče«.

Zahtevajte
moj ilustrovani cenik z več kakor 500 podobami od ur, zlatih, srebrnih in muzikaličnih predmetov, katerega pošilja zastonj in poštnine proste
Hanns Konrad,
tvornica ur in eksportna hiša
Most št. 249. — (Češko).

Karol Draščik,
pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 3.
Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.
Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Cena vžigalic:
1 orig. zaboj s 500 zavitki (normal) K 48·— franko Ljubljana, 2% popusta.
Iv. Perdan, Ljubljana.
VŽIGALICE
družbe sv. Cirila in Metoda
Zaloga pri Iv. Perdanu v Ljubljani
MAL POLOŽI DAR DOMU NA ALTAR!
Te vžigalice
so prid družbi sv. Cirila in Metoda v LJUBLJANI
Iv. Perdan, Ljubljana.
1 orig. zaboj s 500 zav. (Flaming) K 52·— franko Ljubljana, 2% popusta.

Anton Pečenko
Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča
pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brianških, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.
Cene zmerne. Postrežba poštena.

»kvarantene«, nas je spremljal gospod Debelak, katerega moram pač najtopleje priporočati vsakemu slovenskemu potniku, ki pride v Egipet. Ob četrti uri smo odrinili iz aleksandrinske luke. Vprašal sem, kje da je otok Far z mogočnim svetilnikom, kojega omenja že Homer. Rekli so mi, da je ta otok, ki se je prišteval svetovnim čudežem, bil tam, kjer je sedaj molo številka dvanajst.

Po morju.

Potna družba je zopet vrlo kozmopolitična: Levantinci, Angleži, Amerikanci in Nemci. V Rimu nič manj kot na kakem parniku je mogoče proučevati posebnosti potujočega Angleža ali Nemca. Največ potujejo po svetu Angleži in Amerikanci. Časi so minuli, ko so še bogati lordi trosili denar po Italiji in drugih deželah. Sedaj potujejo večinoma prav navadni ljudje, kateri so se dokopali do premoženja, krojači, čevljarji in mesarji. Da taki ljudje niso posebno dovzetni za umetniške zaklade tega ali onega mesta radi nedostatne izobrazbe, je umljivo. Anglež je potoval pred petdesetimi leti, kakor tudi danes vsled tradicije, navade, ne pa vsled notranjega nagiba, da bi se izobraževal. Potovalna knjiga je njegov evangelij. Kar je zaznamovano v knjigi, to mora videti, drugače bi imel slabo vest. On samo potuje, da se prepriča, ali je še vse na svojem mestu. On govori samo angleško, ako pa slučajno razume in spregovori par italijanskih besed, odlikuje se njegova govorica po barbarskem naglasu, da bi si najraje zamašili ušesa. Nikakor se noče navaditi na razmere, vladajoče v tuji deželi, in raditega je neznosen, sopotniki in domačini ga ne morejo trpeti. Amerikanec je v tem obziru skoraj še hujši, in edina beseda, katero spravi iz ust, vprašujoč domačina je: »Koliko plačam?« Dolžnost se mu dozdeva, letati iz muzeja v muzej, on nima smisla za umetnine, ker ni izobražen in umetniški entuzijazem mu popolnoma manjka. Amerikanec se tudi loči že od Angleža po svojem neprijetnem naglasu in po nekih jezikovnih posebnostih. Prepad med tema dvema vejama anglosaksonskega plemena postaja vedno večji in večji. Angležinje in Amerikanke potujejo jako rade same; njih možje in očetje morajo služiti doma denar, one si pa ogledujejo same svet. Njih samostojnost in neodvisnost bi bila res lahko vzor damam naših krajev, katerim bi se pa dozdevalo menda nedostojno potovati brez možkega spremljevalca. Smo pač še daleč za Anglosaksoni.

Nemec je na potovanju precej neroden in najlažje spoznati po zastarelem kroju njegove obleke. Rad bi govoril tuje jezike, ali manjka mu ta dar, italijansko govori slabo in sicer s takim naglasom, da se lahko takoj ugane njegova narodnost. Ali nekaj odlikuje Nemca, in to je njegova želja, izobraževati se na potovanju. On se temeljito pripravlja na potovanje. Italija mu je dežela, v kateri se mora vsak izobraženec preroditi, to je dežela njegovih sanj in njegov entuziazem ne pozna mej. Rimljani se kaj radi rogajo idealnim nemškim šolmaštrom, ki dirjajo po leti, ko je vse po ceni po večnem mestu v potu svojega obraza, ker si ne privoščijo izvoščeka. Tu vendar so ti ljudje v svoji težnji širiti svoje obzorje in si pridobiti višjo izobrazbo do neke mere simpatični, izvzamemo seveda okornega severnega Nemca, ki ni nikjer priljubljen. Nemci navadno niso na potu oblastni, ali vendar se včasi hočejo kazati kot narod gospodov in si izberejo v to svrho vedno le najnesrečnejšo priliko. Ko sem prišel v Rim, mislil sem, da me bodo vsi razumeli, ako bodem govoril svetovni nemški jezik, ali kako sem se varal. Nikdo, niti portirji niso razumeli nemški, francozko in angležko govorijo, nemško pa ne. Še hujše je na vzhodu; tam je pa oni res izgubljen, ki govori samo nemški. Čudno je pa, da si še celo trezni Nemci domišljujejo, da je njih jezik silno razširjen. Samoljublje pač dela človeka slepega.

»Kleopatra« je zgrajena po istem načrtu, kot »Habsburg«. V jedilnem salonu je kopija Makartove slike: »Triumf Kleopatre«. Ta slika s svojimi nuditetami ne spada prav nič v tako sobano, kakoršna mora biti jedilnica parobroda, ki je nizka in primeroma ozka. Salon je mnogo okusnejši, ko na »Habsburgu«, zelena barva prevlada.

Na parniku se dobijo tudi tiskani seznamki potnikov. Imena so pa silno popačena in mojega imena gotovo nikdo ne ugane. S pomočjo tega seznamka si domnevam, kdo je ta ali oni, kar je na prostem morju prav prijetna zabava. Več angleških in nemških rodbin je na begu pred egiptovsko vročino. Vitki in visoki, polnokrvni Angležinji dvorijo pristni angležki »dendiji«, menda častniki iz kake kolonije ali južne Afrike, ki prihajajo k dinerju vedno v fraku ali smokingu. Bivši poljski državni poslanec in dekan Z., ki govori tudi slovensko, in mi predstavljamo pa slovanski element. Pogovarjam se edino le z nekim Nemcem iz Hanovra, katerega je poslala nemška vlada v Balbek, da proučuje tamošnje razvaline. Kazal mi je precej samozavestno stilizovano priporočevalno pismo nemške vlade na turške urade, ki je bilo podpisano od nemškega cesarja. Ker je bilo pisano v nemškem jeziku, sem mu dejal, da so mogli Turki strašen respekt imeti pred tem pismom, ravno ker ga niso umeli. No, drugače je bil poštena duša, pripovedoval mi je o balbeških razvalinah in mi po strokovnjaško razlagal neke značilnosti jeruzalemskih cerkev in drugih stavb, kar mi je mnogo koristilo.

Ko smo sedeli v nedeljo okoli sedme ure pri dinerju, prikazal se je otok Krit s svojim raztrganim, skoro navpično v morje se spuščajočim gorovjem. Pri večernem sprehodu v polutemi mislil sem, da gledam v megleni daljavi goro Ido. Spominjal sem se tudi Arijadne, katera je na tem otoku iz ljubezni rešila Tezeja iz labirinta. In ko ga je rešila, preživela sta srečne ure na Kritu v medsebojni goreči ljubezni.

Prihodnji dan opoldne smo pluli prav blizu Hefalonije in Itake, bila je ta krasna vožnja polna umetniškega užitka. Bolelo me je, da mi ni dana priložnost, obiskati letos Grčijo. Silno težko mi je bilo, ko je Itaka zopet izginila izpred

J. Zornik Gorica, Gosposka ulica štev. 7.

Priporoča toplo sorojakom svojo **zalogo modnega blaga:**

Za dame:
Krasne okraske za obleke, trakove, svile zadnje novosti za bluse, pajčolane, pasove, predpasnike, rokavice, nogavice, dežnike, solnčnike, bluze, čevlje, vse potrebščine za obleke, kakor: podloge, sukanec, svilo, gumbe, vezenja, zaponke itd.

Za gospode:
Raznovrstno belo in barvano perilo najbolje vrste, jopice za hribolazce, kolesarje, veslarje; zadnje novosti ovratnic, ovratnikov, zapestnic, nogavic, rokavic, hlačnikov, čepic, čevljev, dežnikov itd.

Opozarja
prečastite dame, na svoje veliko zalogo obče priznano najboljih modercev vsake cene.

Za birmance
in otroke: rokavice, nogavice, pajčolane vsake vrste, obleke, čepice, razno perilo.

Za slavnosti
in druge veselice; vsakovrstne narodne trakove, kojim preskrbi na zahtevo vsakovrstne napise.

Cene brez vsake konkurence.

Naznanilo.

Podpisana godba si vsoja naznanjati bratskim Sokolskim društvom, slavnim Čitalnicam, bralnim in veteranskim društvom, požarnim brambam, slovenskim mladeničem - prireditelјem javnih plesov, da preskrblja veselice in plesne zabave z različnim programom in plesnimi izbranimi komadi.

Naš učitelj je glasbeno izšolan g. Anton Hönig iz Gorice. Nahaja se tukaj pri nas drugi oddelek godbe, o katerem kroži vest, da ima tudi učitelja, kar pa moramo tukaj javno povedati da ni res.

V slučaju potrebe je godba preskrbljena tudi z plesnimi deskami po nizki ceni. Prosimo vse one, ki bi rabili o priložnosti godbo, naj se blagovolijo obrniti bodisi pismeno ali ustmeno na odbor telovadnega društva »Sokol« v Prvačini ali do podpisanega.

V Prvačini, 23. junija 1903.

„Sokolska" godba v Prvačini.
Ivan Gregorič, vodja.

Razglas.

Županstvo Tolmin na Goriškem je ustanovilo mesto občinskega zdravnika z letno plačo 1600 kron. Z ozirom na pričetek zgradbe bohinjske železnice, oziroma ustanovitev centrale stavbenega podjetništva v Tolminu, razpisano je to mesto. Dotične prošnje naj se vložijo pri podpisanem županstvu do 31. julija t. l.

Županstvo v Tolminu na Goriškem
dne 20. junija 1903.
Župan: **Gaberščik** l. r.

Christofle & C.ie

Znamka tovarne — Znamka ovarne

c. in kr. dvorni založniki
Heinrichhof Dunaj I. Opern Ring 5.

Težko posrebrnjeno
namizno orodje in posodje vseh vrst
(žlice, vilice, noži itd.)
Pripoznani najboljši izdelki izredne trpežnosti.
Največja izbéra najlepših modelov.

Ilustrovan cenik na zahtevanje.

Vsi Christoflovi izdelki imajo v jamstvo svoje izvirnosti vtisneno gornjo varnostno znamko in ime Christofle.

Amerikanski blikendorfski hitri pisalni stroj.

Reference prve vrste.

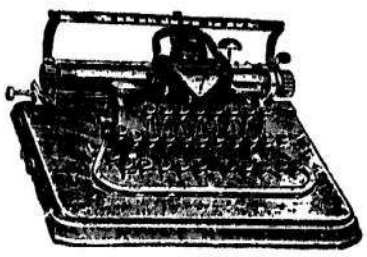

Cena K 230.— in K 300.—

Pred nakupom pisalnega stroja ne zamudimo prilike pokazati si najceneji, vsem zahtevam odgovarjajoči klaviaturni stroj.

Prednosti istega so: pisava lepa, čista in stalno vidna, sestav na barvaste valčke, menjajoče kolesce s črkami, najceneji stroški za vzdrževanje, največja prebojna moč.

Glavni zastopnik za Avstro-Ogersko:
Oskar Huffzky, Dunaj
V., Margarethenstrasse 55.

Lastna popravljalnica. Prospekti zastonj in poštnine prosti.

Na trgu sv. Antona
najbolj dresirani psi in opice sveta.
Brez konkurence!

Karo edini pudelj na svetu, kateri igra glasovir ter v družbi z 20 lepimi živalcami izvršuje umetnosti ter provzroča občudovanje gledalcev. **Karo** je prvi svoje vrste, kateri igra na svojem glasoviru „Poslednjo rožo" iz opere „Martha", „Choral" itd., česar se dosedaj na svetu še ni dogodilo. Druge pse, katere se je z velikim trudom in vstrajnostjo izvežbalo so pisači, brali, računarji; oni rešijo vsako računsko nalogo stavljeno jim od občinstva; so poznavalci barv in rož, telovadci, plešejo „ballet", in skupno velik „Potpourri". Z jedno besedo, živali predstavljajo na tak način, da se kaj takega še ni videlo. K tem interesantnim predstavam vabim sl. občinstvo iz mesta in dežele najuljudneje
lastnik.

Predstave se vrše trikrat na dan: ob 4., 6. in 8. uri. — Vstopnina: I. prostor 50 kr., II. prostor 40 kr., III. prostor 30 kr., otroci plačajo polovico.

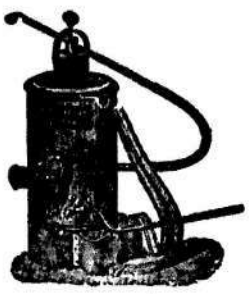

Vse stroje za poljedelstvo in vinorejo.

Brizgalnice za sadjino drevje
z mešalom za mešanico iz bakra in apna tako, da se najedenkrat na dve cevi brizga,
brizgalnice (strcaljke) za sadjino drevje z natanjko namerjeno petrolmešanico,
svetilnice na acetilen da se ulove leteči hrošči,
hidravlične stiskalnice za vino,
stiskalnice za vino in svačje s diferencijalnim pritiskom,
stroje za drobljenje stiskalnice,
čisto nove mline za grozdje,
nove priprave proti peronospori in za žveplanje,
sesalke za vino, cevi za vino,
kakor tudi vse druge stroje za poljedelstvo kot
zbiralnike (trieure), mlatilnice, vitale (gepel) i. t. d.
razpošilja kot specialitete po najnižjih tovarniških cenah

Ig. Heller, Dunaj, II. Praterstrasse 49.

Ceniliki zastonj in franko. Dopisuje se v vseh jezikih.

mojih oči. Neki oglas javlja, da morajo biti v torek rano ob zori vsi potniki po konci radi zdravniške preiskave v Brindizi.

Prijetne spomine je vzbudilo v meni italsko obrežje. Spominjal sem se na vse, kar mi je Italija nudila v onih tednih, predno sem se ukrcal na »Habsburg«. Zdravniška preiskava je bila zelo površna, niti na žilo nas niso potipali, ampak prešteli so nas samo in se prepričali, da smo še vsi na brodu. Razveselilo nas je klicanje prodajalcev časnikov, mojih starih znancev. Godba je svirala na krovu in mlad deček je prepeval. Mnogo potnikov je izstopilo v Brindizi.

Zelena barva evropske vegetacije, katero sem pogrešal toliko tednov, me je silno vzradostila. Na desni je že izginil fantastični grad Hohenstaufov, skoro smo bili v odprtem morju in v daljavi se je še videlo nizko obrežje z redkimi belimi krpami. Morje je v ednomer nemirno; večina potnikov je bolna na morski bolezni in niti petina vseh potnikov ni opoldne in zvečer pri obedu; no, jaz nisem nikdar manjkal.

Prikazala se je na zapadu ostroga na italijanskem škornju, hribovit morski jezik, mons Garganus, kateri je slovel v starem veku po svojih hrastovih gozdih. Opeval ga je že Horacij. Nekoliko ur pozneje se je pa videlo na vztoku gorovje severne Albanije v megleni daljavi.

Morje je postajalo vedno bolj razburkano. Brod se je začel gugati, včasi je zahreščal in težavno je bilo hoditi po krovu. Pridrvel je v presledkih kak val, vrgel se preko krova in ga premočil. Najveličastnejše pa je bilo na nosu broda. Dolgo časa sem stal tam, brod se je zaril vedno na novo v visoko valovje, ga rezal in delil. Ali valovi so bili danes uporni in butali so z vso silo ob ladijino telo. Val, katerega je sunil brod na stran, se je vzpel, milijon kapljic je šinilo kvišku, ali se skoro zopet združilo s tekočim elementom. Ladja se je v taktu dvigala in ednakomerno spuščala v morje. Voda okrog nosa je postala penasta daleč na okrog, kakor da bi bil novozapadel sneg pokril morsko površino.

Dubrovnik v daljavi.

Otok Krf je bila po osvojitvi Carigrada prva postaja proti zapadu bežečega helenizma. Grški pesniki in misleci so bili gostoljubno sprejeti na otoku, na katerem je nekdaj kraljeval Alkinoj. Druga postaja bizantinskih beguncev je bil svobodni Dubrovnik. Bil je velepomemben trenutek, ko je pristala ladja z begunci v gruški luki in ko so stopili Bizantinci na slovanska tla, spoštljivo pozdravljeni od bogatih in uglajenih dubrovniških patricijev. Puščajoči za hrbtom pitoreskni, od temnih cipres in košatih pinej obsenčeni zaliv gruški, so se bližali prognanci mestu, iskajoči z očmi v mlečno meglo zavito daljno italijansko obrežje. In ko so se nasitili pogleda na bujne, polutropične predmestne vrte ob cesti k mestnemu obzidju, ko so se naužili pogleda na večno, nemirno morje, ki je bilo s svojimi valovi ob raztrgani, skalnati in navpični morski breg, so prispeli do monumentalnih mestnih vrat. Slovanska gostoljubnost poluitalijanskih meščanov je nekoliko zaslajala življenje beguncev, ki niso imeli več domovine. Veselje do pesništva in znanosti so vcepljali izobraženi Grki dubrovniškim trgovcem, ki so odslej začeli tudi negovati lepe umetnosti. Po zimi, ko so morski viharji onemogočili vožnjo po morju in je vsa trgovina mirovala, otresli so se dubrovniški patriciji praktičnih in suhoparnih trgovinskih poslov. Vkakdo, ki je imel le nekoliko pesniške žile in ki se je hotel izkazati pravega patricija, začel je spisovati dramatiške komade, seveda po italijanskem vzorcu, ki so se uprizarjali na privatnih domačih odrih. Začetniki tega živahnega književnega delovanja bili so grški begunci. Ljubezen do umetnosti je bil spominek, katerega so bili pustili v Dubrovniku v zahvalo za gostoljubnost, ko so slovo jemali v divni gruški luki od patricijev v dolgih svilenih kaftanih. Italijanske ljudovlade so z odprtimi rokami sprejemale begunce, dasi niso vedele, da pomeni prihod teh Grkov začetek sijajne dobe, katero bode zapisala stroga Klio z zlatimi črkami v knjigo človeškega kulturnega razvoja.

Ako bi ti Grki nikdar ne videli Dubrovnika, kdo ve, ali bi se pojavili v tej svobodni ljubovladi pesniki, kakoršni so bili Palmotic in Gundulić. Nesrečni Bizantinci so pripravljali tla tema dvema duševnima velikanoma, oni so netili v praktičnih in treznih dubrovniških trgovcih veselje do klasične izobrazbe. Skoro po odhodu Bizantincev so se poprijeli Dubrovčani z ognjem in vnemo klasičnih študij. Za kulturni razvoj Jugoslovanov je velike važnosti to dejstvo, kajti Dubrovčani so prvi prevajali grške klasike na ilirski jezik.

Dubrovnik je bil v ozki zvezi z Benetkami in cela ustava ljudovlade je bila prikrojena po benečanskem vzorcu. Prognanci iz Firenc, Pize in drugih mest so čakali v Dubrovniku na zmago lastne stranke, da bi jih klicala domov. Marsikateri firentinski gonfaloncere je tu nestrpno pričakoval novice o prevratu, ki bi spravil njegovo stranko na krmilo, premišljeval in se kesal svojih političnih zmot ter koval nove načrte in naklepe. Umni knezi dubrovniški so vabili italijanske državnike v svoje mesto, da še celo Machiavelli bi se bil odzval njihovemu povabilu, ako bi ne bil sprejel nekoliko dnij pre druge službe. Večna škoda, da ni prevzel Machiavelli tajništva v Dubrovniku. Med slovanskimi patriciji bi imel priliko spoznavati in analizovati slovansko dušo. Najbrž bi napisal ostro karakteristiko teh pesništvo in umetnost ljubečih trgovcev, ki so bili spretni in dalekovidni državniki. Ob tej priliki bi bil mogel primerjati avtor »Kneza« slovansko in italijansko narav ter akcentovati vse posebnosti, prednosti in temne strani značajev obeh plemen. V njegovih spisih se nahajajo jasna in velepomembna poročila o razmerah v Nemčiji in Franciji, ki se odlikujejo po fascinujoči politični razboritosti. Pendant tem poročilom bi bila ona o dogodščinah v Dubrovniku in o deželah v zaledju,

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo

prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mlina v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, gorušice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semeniški ulici št. 1

v lastni hiši, kjer je »Trgovska obrtna zadruga«.

C. kr privil.

civilna, vojaška in uradniška krojačnica

M. Poveraja v Gorici

na Travniku št. 5.

Se dobivajo vsakovrstna moderna sukna kamgarn, piquet lastink, adria, ševjot itd., blaga iz avstrijskih in inozemskih tovarn ter gotove obleke, perilo vseh vrst in spadajoče priprave k paradnim oblekam za vsaki stan. Blago na meter in gotove obleke se prodajajo tako po ceni, da je z mojo trgovino nemogoča vsaka konkurenca.

Obleke vsake mode od 5 do 9 let K 5·40 in više
" " " " 9 " 15 " " 8·50 "
" " " " 15 dalje . . . " 15·— "
vrhne suknje vsake mode . . . . . " 24·— "
" " za častito duhovščino " 28·— "
hlače . . . . . " 5·— "

Haveloke in sobne plašče 15 K naprej.

Za dame in gospice:

Haveloke . . . . . 25 K
Sako in pelegrine . . . . . 9 "

V slučaju da se kaj ne dobi v zalogi po zahtevi, se izvrši točno po naročilu.

Razprodaja dežnikov!

Rimske toplice v Tržiču

(Monfalcone)

= in blatne kopelji =

priporočane po najboljših zdravnikih proti bolečinam v bedrih, revmatizmu, ženskim boleznim itd. itd.

Dopolnilno zdravljenje: z elektriciteto, tako zvano »tremolaterapia« in masažo«. Posvetovalni zdravnik dr. G. pl. Camti.

Cene ure

Zlate in srebrne stvari od c. kr. punciranega urada preskušeno, z pismenim 3 letnim jamstvom za točni tek ur, oddaja po tovarniških cenah vsakemu tovarniška zaloga ur

Leo Lateiner

Dunaj, I., Fleischmarkt 66.

Nikelj - remontirka za gospode fl. 2·50. Nikelj - anker - Rossko f - remontirka z emajliranim kazalom fl. 3·—. Goldu -remontirka za gospode s 3 pokrovi bogato gravirana fl. 4·50. Pristne srebrne remontirke za gospode fl. 3·50.

Pošilja se po povzetju. Neugajajoče se zamenja. Zahtevajte moj ilustrovani cenik z več kakor 500 podob mi ur, zlatih in srebrnih stvari, katerega se brezplačno dopošlje.

Veliko priznalnih pisem.

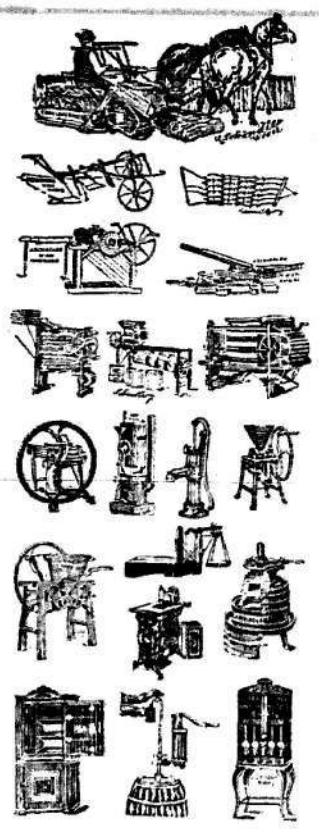

Ivan Schindler Dunaj III./1.

pošilja že veliko let dobro znane stroje vsake vrste za poljedelske in obrtne potrebe:

mline za sadje in grozdje, stiskalnice za sadje in grozdje, škropilnice, poljska orodja, stiskalnice za seno, mlatilnice, vitlje, trijerje, čistilnice za žito, luščilnice za koruzo, slamoreznice, stroje za rezanje repe, mline za golanje, kotle za kuhanje klaje, sesalke za vodnjake in gnojnice, železne cevi, vodovode itd.

od sedaj vsakomur po zopet zdatno znižanih cenah;

ravno tako vse priprave za kletarstvo, medene pipe, sesaljke za vino, gumijeve ploče, konopljene in gumijeve cevi, stroj za točenje piva, škrinje za led, stroje za sladoled, priprave za izdelovanje sodavode in penečih se vin, mline za dišavo, kavo itd., stroje za delanje klobas, tehtnice za živino, tehtnice na drog, steberske tehtnice, namizne tehtnice, decimalne tehtnice, železno pohištvo, železne blagajne, šivalne stroje vseh sestavov, orodja in stroje vsake vrste za ključavničarje, kovače, kleparje, sedlarje, pleskarje, itd. itd.

Vse pod dolgoletnim jamstvom po najugodnijih plačilnih pogojih!

Tudi na obroke.

Ceniki z več kot 400 slikami brezplačno in franko.

Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku.

Prekupcem in agentom posebne prednosti!

Piše se naj naravnost:

Ivan Schindler, Dunaj III./1.

Erdbergstrasse 12.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

—

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fondi: 25,000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 75,000.000 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države

z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančnej hiši

Gospodskih ulicah štev. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

—

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokoristne namene.

Dobi se povsod!

Schichtovo hranilno jedernato milo

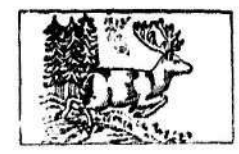

z varstveno znamko

garantirano in prosto vseh škodljivih primes, izdatno in izvanredno milo za pranje.

Pri nakupu naj se pazi na ime **„Schicht“** in na gornjo varstveno znamko.

Zastop na debelo: Humbert Bozzini -- Gorica.

in o mojsterskih šahovnih potezah dubrovniškega kneza in njegovih rektorjev. Machiavelli je omenil v onih svojih poročilih z dvora cesarja Maksimiljana, da bode Nemčija silna velemoč, ako se bode zjedinila v edno celotno državo. Zapletene državne razmere ovirajo in onemogočujejo krepek razvoj. Nemčija je le raditega slaba, ker je raztrgana v toliko teritorijev. Morda bi se bile porajale v glavi italijanskega državnika, ki bi bil vse svoje moči žrtvoval tuji državi, tujemu mestu onkraj morja podobne proroške misli o bodočnosti vseh onih plemen na slovanskem vzhodu.

In včasi bi bil zapustil Machiavelli zvečer senčni knezov dvorec ter se sprehajal za mestnim zidovjem in zrl tja v mrak na jezik Lapad s svojimi tužnimi cipresami, na gole šk̆olje, ki stražijo vhod v luko, na rajskolepi otok Lokrum in na lahno se zibajočo morsko površino, in premišljeval bi o teh slovanskih polubarbarih. Ugasnili so zadnji žarki, mrak je legel po površini morja, v katerem so se že prikazale nedoločne sence platan in pinij na obrežju. Premišljeval bi o plemenu, katero prebiva na tem obrežju in katero ima brate daleč tam na vzhodu v Sarmatiji in Skitiji. »La corrutela del mondo«, pogubo človeštva, je imenoval v nekem svojih spisov vse Latince, Italijane, Špance in Francoze.

Potrpežljivost, miroljubnost, resignacija, samaritansko bratoljubje, te vrline bi bil odkril veliki Firenčan pri tem plemenu. Osvajalno ni bilo nikdar to pleme, zoperna mu je bila misel, tlačiti druge, in ljubosumno je čuvalo svoje demokratske običaje. Ljubilo je delo in, kakor trdi nekje Gobincav, udalo se je raje sovražniku brez ljutega boja, samo da se je zamoglo vrniti na polje, k svoji obrti in domačim opravilom. Tuji knezi so ga podjarmili ali osvajalci se niso mogli ubraniti pasivnega odpora, zginili so, kakor kaplja v morju — proces asimilacije jih je požrl. Truditi se in delati, ne osvajati in vladati, to je bila njih težnja. Pri delu so bili srečni in zadovoljni. Ali velika hiba je bila, da niso bili smožni ustvariti krepko državo. Impulz, inicijativa je prišla vedno iz tujine. Slovani imajo le skromno število velikih ustanoviteljev držav in genijalnih državnikov. Maščevala se je njih nesposobnost v državnih poslih. Mala, slaba ljudovlada jim je zadostovala, tujec je prišel, ali on se je skoro asimiloval. Še le pozneje se je tuji dinastiji posrečilo ustanoviti veliko severno državo. Druga manjša plemena so se še le pozno, prepozno osamosvojila in si ustvarila države. V teh dolgih letih ko so Slovani mirno brez onih naporov in mrzlične borbe za višjo civilizacijo, kakoršno so si ustvarili narodi na zapadu, so se nakopičile v narodnem telesu vse one zdrave, neporabljene sile, katere izbruhnejo, kedar pride čas. Njih ponižna, skoro preponižna, rekli bi hlapčevska narav je učinila, da so se jim ljudomili nauki Krista tako silno priljubili, da so jim prešli v krv. Servilizem je dolgo dušil slovanska plemena, ali mrtva točka je premagana — slovansko hrbtišče se ne bode več klanjalo pred človekom, nekor se klanja pred Bogom.

Trst.

Iz morja so se dvigali drug za drugim dalmatinski otoki, obrežje Dalmacije ni bilo daleč. Otroško vesel sem bil, ko mi je hrvatski mornar pokazal otok Hvar. Vzradostilo me je, da so ti otoki vkljub burji, katera je bolj spominjala na kraško boro, nego na grški Zefir, vendar tako silno slični grškim otokom. Slučajno sem dobil v roke seznamek mornarjev; sama hrvatska imena od kapitena do »camirierjev«, kuhačev in poslednjega mornarja. Zdravnik je pa Čeh. Hrvatski mornarji slujejo daleč po svetu in ni paroplovne družbe, katera bi imela tako vrlih in sposobnih mornarjev, kakoršne ima avstrijski Lojd. Temu dejstvu je tudi treba pripisati, da se na Lojdovih parnikih še nikdar ni dogodila večja nesreča. Ti Dalmatinci so občudovanja vredni po svojem pogumu in vztrajnosti, kedar grozi opasnost parniku.

Dež je naletaval, ko sem stopil prihodnje jutro po šesti uri na krov. Bila mi je to skoro nova prikazen, kajti v Palestini ni padlo niti edne kaplje deža. Po dveh urah se je zvedrilo. Videlo se je istersko precej nizko obrežje z mnogimi cerkvenimi stolpi na gričih. Ko sem se prvič peljal po jonskem morju, mislil sem, da pretiravani, ako trdim, da je grško morje povsem drugačno od našega morja in da je barva tega morja podobna oni črnega vina, kakor pravi Homer. Dasi je bilo pri vrnitvi to črnobarvno morje razburkano in dasi so bučali veliki valovi ob ladijino telo, vendar morje ni izgubilo te čiste temne barve. V severnem delu Adrije pa ima morje umazano svetlo zeleno barvo.

Venec alpskih snežnikov s Triglavom se je belil na severu. Vrstil se je morski jezik za morskim jezikom, dokler nismo zagledali naravnost pred seboj vedno jasneje in jasneje tržaško luko. Na desni je puhtel iz tovarniških dimnikov črni dim v zrak, in to nas je razveselilo, kajti na vzhodu nismo videli niti dimnikov, niti sajastega tovarniškega dima. Vedno krasnejša je postala slika, katera se je razgrinjala pred našimi očmi. Tržaški zaliv s svojim pasom strmih gor je bilo edna najkrasnejših pokrajinskih slik, katere smo videli na celem potovanju. Amfiteatralično se dviga mesto, vsakovrstne ladje nam zaslanjajo pogled. Barke s fantastičnimi napetimi jadri se vedno bolj množijo, čim bolj se bližamo luki. Mogočna vojna ladja je ravno zapustila luko. V bližini je že molo s. Carlo, ali najprej mora zdravstvena komisija preiskati zdravstveno stanje potnikov. Vladni parnik se pripelje. Iz okužene dežele pridemo, radi tega nam ne sme manjkati potrpežljivosti. Barka s tržaškimi fakini je prišla, vsi so stopili vrlo dostojanstveno na vladni brod in pričeli čitati časnike. Okoli ednajste ure je bila preiskava končana in libera pratica data. Financer, katerega bi se ne upal podkupiti s kakim bakšišem, je zahteval otvoriti samo eden kovčeg. Nalepili so lističe na prtljago, fakin je odnesel kovčeke po gugajočih se stopnicah v čoln in odveslal nas je star mornar na kopno. Voz je z nami oddrdral po tržaškem tlaku na kolodvor in skoro vesel sem bil, ko sem videl po dolgem času zopet prvega avstrijskega policaja in prvi bataljon vojakov. Dozdevalo se nam je zopet vse prav po domače.

Ko sem bil poslednjič v Trstu, korakali so vojaški bataljoni po tržaških ulicah, kakor da bi bili namenjeni na bojišče. Krajce plaščev so imeli vojaki zavihane, na puškah so bili nasajeni bajoneti in ostre patrone so nosili v mali taški na hrbtu. Kri proletarcev se je po nepotrebnem prelivala. Med tem ko sem bil v inozemstvu, odpravilo se je obsedno stanje, duhovi so se pomirili, in izbrisali so se sledovi tople rdeče proletarske krvi na tlaku glavnega trga. Na nekem zidu je še prilepljen poluraztrgan, od deža izpran in na pol žolt razglas, kateri javlja, da je razglašeno izjemno stanje in nagli sod. Namestnikovo ime je prečrtano in ob kraju je napravil nekdo kratek račun. Nikdo se ne ustavi več pred tem lepakom, vsakdo hodi za svojim poslom, delo ne miruje več. Neizbrisljivi ostanejo ti dnevi v spominu onega, kateri je opazoval, kako je švignil plamen nebrzdanih instinktov izpod tlečega pepela in kako se je ustavil celi gospodarski stroj.